

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНОЇ СФЕРИ СТУДЕНТА-ПСИХОЛОГА, ЯКИЙ ЗДОБУВАЄ ДРУГУ ВИЩУ ОСВІТУ

Myshko N.M. The features of the motivational-value sphere of a student-psychologist who gets the second higher education / N.M. Myshko // Problems of Modern Psychology : Collection of research papers of Kamianets-Podilskiy Ivan Ohienko National University, G.S. Kostyuk Institute of Psychology at the National Academy of Pedagogical Science of Ukraine / scientific editing by S.D. Maksymenko, L.A. Onufrieva. – Issue 31. – Kamianets-Podilskiy : Aksioma, 2016. – P. 238–247.

Н.М. Мишко. Особливості мотиваційно-ціннісної сфери студента-психолога, який здобуває другу вищу освіту. У статті проаналізовано теоретичні засади в зарубіжній та вітчизняній психологічній науці особливостей формування мотиваційно-ціннісної сфери особистості. Охарактеризовано сутність розуміння мотиву, мотивації, цінностей та мотиваційно-ціннісної сфери особистості. Розкрито основні підходи до розуміння цього феномена з точки зору психоаналітичних, біхевіористичних, когнітивних, гуманістичних теорій і вітчизняного підходу.

Описується структура мотиваційно-ціннісної сфери майбутнього психолога, який здобуває другу вищу освіту, до якої входять такі елементи як провідні потреби, мотиви, цінності та смисложиттєві орієнтації особистості. Відповідно до даної структури втілене та проаналізоване емпіричне дослідження особливостей мотиваційно-ціннісної сфери студента-психолога, який здобуває другу вищу освіту.

Досліджено співвідношення первинних (потреби в безпеці і впевненості в майбутньому) та вторинних (потреби в приналежності та затребуваності, повазі, у визнанні оточуючих та потреби самовираження, реалізації своїх потенційних можливостей) потреб студента-психолога, який здобуває другу вищу освіту; співвідношення їх внутрішніх мотиваційних (відповідальність і зміст роботи, кар'єра, досягнення особистого успіху) та зовнішніх гігієнічних (фінансові мотиви, суспільне визнання, співпраця в колективі та з керівництвом) факторів. Досліджено рівень розвитку цих мотивів, а також значення типів цінностей (гедонізм, досягнення, влада, самовизначення, стимуляція, тощо). Виявлено показники смисложиттєвих орієнтацій (цілі у житті, процес життя, результативність життя, локус контролю – Я, локус контролю – життя та загальний показник усвідомленості життя). Встановлено кореляційні зв'язки за цими факторами.

Ключові слова: мотив, мотивація, цінності, мотиваційно-ціннісна сфера, психолог, друга вища освіта.

Н.М. Мышко. Особенности мотивационно-ценностной сферы студента-психолога, который получает второе высшее образование. В статье проанализированы теоретические основы в зарубежной и отечественной психологической науке особенностей формирования мотивационно-ценностной сферы личности. Охарактеризованы сущность понимания мотива, мотивации, ценностей и мотивационно-ценностной сферы личности. Раскрыты основные подходы к пониманию этого феномена с точки зрения психоаналитических, бихевиористических, когнитивных, гуманистических теорий и отечественного подхода.

Описывается структура мотивационно-ценностной сферы будущего психолога, который получает второе высшее образование, к которой входят такие элементы как ведущие потребности, мотивы, ценности и смысложизненные ориентации личности. Согласно данной структуры, воплощено и проанализировано эмпирическое исследование. Исследовано соотношение первичных (потребности в безопасности и уверенности в будущем) и вторичных (потребности в принадлежности и востребованности, уважении и признании окружающих, потребности самовыражения и реализации своих потенциальных возможностей) потребностей студента-психолога, который получает второе высшее образование; соотношение их внутренних мотивационных (ответственность и содержание работы, карьера, достижения личного успеха) и внешних гигиенических (финансовые мотивы, общественное признание, сотрудничество в коллективе и с руководством) факторов. Исследован уровень развития этих мотивов. Исследовано значение типов ценностей (гедонизм, достижение, власть, стимуляция и т.д.). Выявлены показатели смысложизненных ориентаций (общий показатель осознанности жизни, цели в жизни, процесс жизни, результативность и т.д.). Установлены корреляционные связи этих факторов.

Ключевые слова: мотив, мотивация, ценности, мотивационно-ценностная сфера, психолог, второе высшее образование.

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві все більший попит здобуває психологічне знання, що допомагає як кращому розумінню самого себе, так і налагодженню стосунків з оточуючими людьми. Трансформації в різних сферах сучасного суспільства впливають на збільшення попиту професії психолога. Наразі відкриваються факультети очної, заочної форми та перепідготовки за спеціальністю «Психологія», які відрізняються за кількістю годин аудиторної роботи студентів. У теоретико-емпіричному плані проблема особливостей мотиваційно-ціннісної сфери професіонала залишається недостатньо вивченою, бракує робіт вітчизняних і зарубіжних учених, присвячених розглядові мотиваційно-ціннісної сфери майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема мотивації, а також навчальної і професійної мотивації досить широко

розглядалась і в нашій країні, і за її межами. Так, вітчизняними дослідниками з цієї теми є В.Асєєв, І. Бех, М. Боришевський, Є. Ільїн, К. Левін, О. Леонтєв, В. Мерлін, С. Рубінштейн, Д. Узнадзе та інші, а також зарубіжні вчені Д. Халл, Х. Хекхаузен, Д. Аткинсон, Ф. Герцберг, Д. Мак-Клеланд, А. Маслоу тощо. Вони в своїх працях розкривали сутність і закономірності психологічного феномена мотивації особистості, структурні складові мотивації та їх взаємозалежність. Хоча спеціально розроблених методик дослідження даної проблематики не існує, досить цікавим є специфіка професійного вибору після здобуття першої вищої освіти.

Мета статті – теоретико-емпіричне дослідження особливостей мотиваційно-ціннісної сфери майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту.

Виклад основного матеріалу. У системі відносин особистості ставлення до праці взагалі і ставлення до вибору конкретної професійної діяльності, зокрема, є найістотнішим чинником, що визначає успішність даної діяльності. Ці відносини знаходять своє вираження в мотивах діяльності, під якими ми повинні розуміти психологічні причини, що визначають цілеспрямовані дії людини. Професія психолога передбачає володіння відповідними знаннями, вміннями й навичками роботи, а також наявність певних особистісних якостей, інтегруючим началом яких є мотиваційно-ціннісна сфера, оскільки саме з неї вибудовується вся система професійно важливих якостей і здібностей майбутнього професіонала.

Відповідь на питання, що спонукає людину до діяльності, який мотив, «заради чого» вона її здійснює, є основа її адекватної інтерпретації. *Мотив* (фр. motif, від лат. moveo – рухаю) – внутрішня спонукальна сила, що забезпечує інтерес особистості до пізнавальної діяльності, активізує розумові зусилля. У ролі мотивів можуть бути передусім різноманітні потреби – фізичні, психічні, соціальні, а також інтереси, захоплення, схильності, емоції, установки, ідеали. Під *мотивацією* (лат. motus – рух) у психології розуміють ієрархічну систему існуючих у психіці індивіда інцентивних (спонукальних до дій) цільових моделей деяких предметів, які в певний спосіб виокремлені цим індивідом у світі та мають для нього відносно стійку суб'єктивну цінність. Найбільш широким є поняття «*мотиваційної сфери*», що включає афективну, вольову сферу особистості, переживання задоволення потреби. У загальнопсихологічному контексті, мотивація являє собою складне поєднання рушійних сил поведінки, що відкриваються суб'єкту у вигляді потреб, інтересів, цілей та ідеалів, які безпосередньо детермінують людську діяльність

[1]. *Мотиваційно-ціннісна сфера* в широкому сенсі слова розуміється як стрижень особистості, яким опосередковуються такі її властивості: спрямованість, ціннісні орієнтації, установки, соціальні очікування, домагання, емоційно-вольові якості та інші соціально-психологічні характеристики.

У зарубіжній і вітчизняній психологічній науці існують різні підходи до розуміння сутності мотиваційно-ціннісної сфери особистості. У психоаналітичних теоріях детермінантою і базисом мотиваційно-ціннісної сфери особистості вважають вроджені неусвідомлювані інстинкти (З. Фрейд), архетипи колективного неусвідомлюваного (К.-Г. Юнг), потреби в позитивній свободі, знаходженні ідентичності, встановленні соціальних зв'язків (Е. Фромм), система відносин «я — інші», що виражаються у русі до людей, проти людей і від людей (К. Хорні), прагнення до подолання почуття неповноцінності та соціальний інтерес (А. Адлер). У біхевіористичних теоріях акцент у детермінації поведінки роблять на зовнішньому підкріпленні (нагороді чи покаранні), які настають після виконання певного поведінкового акту (Б.-Ф. Скіннер). У когнітивних теоріях в розумінні мотиваційних чинників особистості особлива увага звертається на прагнення здолати когнітивний дисонанс і встановити внутрішню когнітивну гармонію (Л. Фестінгер), на потребу в збалансованих, гармонійних, несуперечливих соціальних відносинах (Ф. Хайдер). У гуманістичних теоріях сутність мотиваційно-ціннісної сфери особистості розглядають через задоволення різного рівня потреб та русі до самоактуалізації (А. Маслоу), прагнення бути відкритим світу, потребу у творчості, здатності робити вільний вибір та брати відповідальність (К. Роджерс) [2;4].

Вітчизняна психологія має також низку наукових напрацювань з питань мотиваційно-ціннісної сфери особистості. Проблема цінностей і ціннісних орієнтацій у контексті спрямованості особистості ґрунтовно висвітлена у працях І. Беґа, Т. Бутківської, Л. Іванько, З. Карпенко, Д. Леонтєва, Г. Радчук, М. Слюсаревського, Т. Титаренко, Т. Тітова, Т. Яценко та інших сучасних вчених. В останні десятиріччя сформувався стійкий інтерес науковців до дослідження проблеми становлення духовних цінностей особистості (М. Боришевський, С. Гончаренко, В. Знаков, Г. Максимов, Е. Помиткін, М. Савчин та ін.).

Отже, можна зазначити, що мотиваційно-ціннісна сфера майбутнього психолога визначається як спосіб самореалізації, що базується на особливостях мотиваційних, смисложиттєвих і ціннісних орієнтацій особистості. Мотиваційно-ціннісне ставлення до

професійної діяльності може виступати чинником продуктивності регуляційного потенціалу особистості у процесі вирішення професійних завдань та визначати продуктивність його діяльності.

Виходячи з розуміння мотиваційно-ціннісної сфери як складної багаторівневої структури регуляції життєдіяльності людини, досліджуючи майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, ми виокремлювали такі чинники: основні потреби нижчого і вищого порядку (а саме, потреба у безпеці та надійності, потреба у приналежності до суспільства і затребуваності, потреба у почутті власної гідності та потреба у самореалізації); гігієнічні зовнішні фактори (фінансові мотиви, співпраця в колективі, суспільне визнання, відношення з керівництвом) та внутрішні мотиваційні фактори (відповідальність роботи, кар'єра, досягнення особистого успіху та зміст роботи); субшкали, що виявляють осмисленість життя в різних аспектах (цілі у житті, процес життя або інтерес та емоційна насиченість життя, результативність життя або задоволеність самореалізацією, локус контролю та локус контролю – життя); визначення вираженості 12 типів цінностей, які поділяються на 3 групи – індивідуальні, колективні та подвійні цінності. Такий багатофакторний аналіз, на наш погляд, міг би найкраще розкрити особливості мотиваційно-ціннісної сфери майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту.

Нами було проведено дослідження на визначення особливостей мотиваційно-ціннісної сфери майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту за спеціальністю «Психологія» за дворічною програмою навчання. Загальна вибірка дослідження нараховувала 60 респондентів (54 жінки, 6 чоловіків). Віковий діапазон респондентів вибірки від 22 до 49 років. Для досягнення поставленої задачі нами застосовані методики: Тест А. Маслоу на дослідження провідної мотивації; Двофакторний мотиваційний профіль Ф. Герцберга; Тест смисложиттєвих орієнтацій Д. Леонтєва; Ціннісний опитувальник С. Шварца. Обрані методики відповідають вимогам стандартизації, валідності, надійності та співвідносяться з метою роботи та завданнями дослідження.

Аналіз даних почнемо з розгляду отриманих даних методики на виявлення рівнів мотивації А. Маслоу. За результатами дослідження рівнів мотивації можна сказати наступне: базові потреби в безпеці та надійності домінують у 20% респондентів 1 курсу і 30% респондентів 2 курсу. Це може свідчити про потребу у безпеці цих досліджуваних, що виражається у прагненні зберегти роботу, здобувши вищу психологічну освіту державного зразка, або намагання здобути професію з більш комфортними умовами праці,

у чому вони впевнюються до кінця терміну навчання. Наступний рівень мотивації, а саме відчуття приналежності та необхідності бути потрібним, майже не виявлено (7% і 3%), що може вказувати на достатній рівень задоволеності у респондентів цієї потреби. Почуття власної гідності як переважаючий мотиваційний аспект, виявляється у 33% респондентів 1-го та 40% 2-го курсу навчання. Це може бути пов'язане з потребою у повазі, у визнанні оточуючих і прагненні до особистих досягнень. Мотивація найвищого рівня в ієрархічній системі Абрахама Маслоу – потреба у самоактуалізації мала свій прояв у 40% 1-го та 33% 2-го курсу навчання. Тобто, можна зазначити, даний відсоток респондентів розглядає здобуття другої вищої освіти за спеціальністю «Психологія» як можливість для самовираження, власного особистісного зростання та реалізації своїх потенційних можливостей.

Наступним нас цікавили структурні особливості поєднання зовнішніх і внутрішніх мотивів майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту. З цією метою ми використали методику Фредеріка Герцберга. Він дійшов до висновку, що існують дві основні категорії факторів оцінки ступеня задоволеності від виконаної роботи: фактори, що утримують на роботі – гігієнічні фактори (умови праці, величина заробітної плати, міжособистісні відносини з начальниками, колегами, підлеглими), і фактори, які мотивують до роботи – мотиваційні фактори (досягнення, визнання заслуг, відповідальність, можливості для кар'єрного зростання).

Було з'ясовано, що мотиваційні фактори чітко переважають на 1 курсі, а вже на 2 курсі вони зрівнюються з гігієнічними факторами. Гігієнічні (зовнішні) фактори представлені ставленням до оплати праці (17% на 1 курсі і 40% на 2 курсі), внутрішні мотиваційні фактори представлені потребами у кар'єрному зростанні і просуванні по службі (27% на 1 курсі і 17% на 2 курсі), досягнення особистого успіху (23% на 1 курсі і 10% на 2 курсі), відповідальність роботи (17% на 1 курсі і 13% на 2 курсі) та власне зміст роботи (13% на 1 курсі і 10% на 2 курсі). Такі гігієнічні фактори як суспільне визнання та стосунки з керівництвом майже не представлені (менше 10%), а стосунки з колективом як провідний мотиваційний фактор не виявлено у жодного респондента 1 та 2 курсу.

Розглядаючи провідні потреби мотиваційної сфери майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, суттєвим на наш погляд є виявлення факту, що навіть переважаючі мотиви респондентів (за обома методиками) мають, в більшості, середній рівень прояву. Зменшення мотиваційних показників може бути пов'язане зі скороченим терміном програми навчання при здобутті другої вищої

освіти і неможливістю, в зв'язку з цим реалізувати себе як суб'єкта навчально-професійної діяльності в повному обсязі.

Сенс як вроджену мотиваційну тенденцію розглядає В. Франкл. Здійснюючи сенс свого життя, людина здійснює себе, і в даному контексті самоактуалізація виступає побічним продуктом самоздійснення [3]. Тому нам було цікаво розглянути структуру смислових утворень дорослих людей, які обирають засобом самореалізації професійне перепрофілювання. Ми виявили, що всі смислові категорії як на 1, так і на 2 курсі є у межах середніх значень. Високих показників смисложиттєвих орієнтацій у майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, не виявлено. Однак, на другому курсі ми бачимо зниження по всіх показниках, що виходять, навіть, за межі середніх. Так, низившись, виходять за межі середніх значень показники по субшкалам «Цілі у житті», «Результативність життя» та «Локус контролю – Я». Дані свідчать, що у цілому досліджувані виявляють певну незадоволеність процесом самореалізації, зневіру в себе, відсутність чітких цілей на майбутнє, що надають життю осмисленість, спрямованість і тимчасову перспективу. Це може зумовлюватися адаптаційним періодом та розгубленістю як у власних силах, так і правильності обраного шляху. Спад середніх значень також свідчить про фактичну наявність кризи завершення навчання, яка супроводжується посиленням екзистенційної тривоги і взаємопов'язаними явищами ціннісно-цільової дезорієнтації.

Далі ми проаналізуємо методику Шалом Шварца, що дозволяє вивчити особливості ціннісно-смислової сфери, що необхідно для усвідомленого і зваженого прийняття рішень про своє професійне майбутнє. Отже, високі значення мають типи цінностей і на 1, і 2 курсі (рейтинг від 1 до 4) – гедонізм (задоволення, насолода життям), стимуляція (прагнення до новизни і глибоких переживань), традиції (повага традицій, смиренність, благочестя, прийняття своєї долі, помірність), духовність (внутрішня гармонія, життя більше духовними інтересами, ніж матеріальними, розуміння свого призначення в житті, єднання з природою). Ми бачимо, що найбільш виражені, значимі типи цінностей майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, не змінюються впродовж навчання, змінюються лише числові значення цих цінностей.

За результатами проведеного дослідження, було визначено, що з потребою у самоактуалізації особистості, розкриття основних потенцій особистості майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, позитивно корелюють показники локусу контролю – Я ($r=0,555$, $p<0,01$), гедонізму ($r=0,376$, $p<0,05$), самовизначення

($r=0,439$, $p<0,05$), зрілості ($r=0,524$, $p<0,01$) та групою індивідуальних цінностей ($r=0,391$, $p<0,05$). Потяг до розкриття власних можливостей пов'язаний із потягом до чуттєвого задоволення, уявленням про себе як про сильну особистість, яка має достатню свободу вибору, щоб побудувати своє життя у відповідності зі своїми цілями і завданнями, самостійності мислення і вибору способів дії, у творчості та дослідницькій активності. Така особистість має потребу в самоконтролі і самоврядуванні, а також в інтеракційній потребі в автономності та незалежності.

З потребою в почутті власної гідності майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, негативно корелюють показники конформності ($r=-0,435$, $p<0,05$) та група індивідуальних цінностей ($r=-0,365$, $p<0,05$). Чим вища потреба у почутті власної гідності, тим менша схильність стримувати дії, які можуть завдати шкоди іншим або не відповідають соціальним очікуванням, що можуть мати негативні наслідки. З потребами у безпеці та надійності позитивно корелює показник соціальності ($r=0,448$, $p<0,01$). Чим вища така потреба, тим традиційніший спосіб поведінки обирає для себе особистість, тим важливішими є цінності – повага традицій, смиренність, благочестя, прийняття своєї долі, помірність.

Фінансовий мотив (зовнішній гігієнічний фактор) майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, негативно корелює з показниками цілі у житті ($r=-0,445$, $p<0,05$), локусу контролю – Я ($r=-0,435$, $p<0,05$), локусу контролю – життя ($r=-0,374$, $p<0,05$) та загальним показником усвідомленості життя ($r=-0,397$, $p<0,05$). Чим важливіший фактор величини заробітної плати для респондента, тим менше значення мають цілі у майбутньому, які надають життю осмисленість і спрямованість, наявність свободи вибору, можливість контролювати своє життя, вільно приймати рішення і втілювати їх у життя. Мотив досягнення особистого успіху (внутрішній мотиваційний фактор) майбутніх психологів, які здобувають другу вищу освіту, позитивно корелює з показниками цілі у житті ($r=0,436$, $p<0,05$), результативність життя або задоволеність самореалізацією ($r=0,378$, $p<0,05$) та локусу контролю – життя ($r=0,503$, $p<0,01$). Чим вища потреба у досягненні особистого успіху, тим вищий показник цілеспрямованості особистості, плани якої підкріплюються особистою відповідальністю за їх реалізацію, оцінкою продуктивності й осмисленості життя. Зміст роботи як внутрішній мотив позитивно корелює з показником локусу контролю – життя ($r=0,380$, $p<0,05$). Чим важливішим є зміст роботи майбутнього психолога, тим більш відповідальним він себе оцінює.

Висновки і перспективи досліджень. Отже, теоретико-емпіричне вивчення сутності мотиваційно-ціннісної сфери особистості дозволяє розглядати її системне ієрархічне утворення, що може виступати чинником продуктивності регуляційного потенціалу особистості в процесі вирішення професійних завдань та визначати продуктивність її діяльності. Мотиваційно-ціннісна сфера майбутнього психолога, який здобуває другу вищу освіту, має чітку структуру, до якої входять такі елементи, як провідні потреби, мотиви, ціннісні та смисложиттєві орієнтації особистості.

Дослідженням виявлено переважання вторинних потреб (потреби в повазі і визнанні та потреба самовираження), хоча наявний досить високий відсоток прояву первинних потреб, а саме потреби в безпеці і впевненості в майбутньому. Внутрішні мотиваційні фактори абсолютно переважають над зовнішніми гігієнічними факторами, хоча фінансовий аспект, знову ж таки, має досить високе значення. Навіть переважаючі мотиви мають, здебільшого, лише середній рівень прояву. Виявлено також високі значення таких типів цінностей, як гедонізм, стимуляція, традиції та духовність. Показники смисложиттєвих орієнтацій є у межах середніх значень, знижуючись наприкінці навчання по всіх показниках, що може свідчити про наявність кризи завершення навчання та несформованістю у цілому мотиваційно-ціннісної сфери як складової професійної готовності, що може стати мішенню для майбутніх формувальних впливів.

Список використаних джерел

1. Асеев В.Г. Мотивация поведения и формирование личности / В.Г. Асеев. – М. : Мысль, 1976. – 159 с.
2. Занюк С.С. Психологія мотивації та емоцій : навч. посібник для студентів гуманіт. факультетів ВНЗ / С.С. Занюк. – Луцьк : Ред.-вид. відд. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1997. – 180 с.
3. Франкл В. Человек в поисках смысла: сборник: / Общ. ред. Л.Я. Гозмана и Д.А. Леонтьева; пер. с англ. и нем.. – М. : Прогресс, 1990. – 368 с.
4. Маслоу Абрахам. Мотивация и личность / Абрахам Маслоу; Перевод А.М.Татлыбаевой. – Терминологическая правка В.Данченко. – СПб. : Евразия, 1999. – К.: PSYLIB, 2004.
5. Maslow A.H., Motivation and Personality (2nd ed.) N.Y. : Harper & Row, 1970.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Aseev V.G. Motivacija povedenija i formirovanie lichnosti / V.G. Aseev. – M. : Mysl', 1976. – 159 s.

2. Zanjuk S.S. Psychologija motyvacii' ta emocij : navch. posibnyk dlja studentiv gumanit. fakul'tetiv VNZ / S.S. Zanjuk. – Luc'k : Red.-vyd. vidd. Volyn. derzh. un-tu im. Lesi Ukrai'nky, 1997. – 180 s.
3. Frankl V. Chelovek v poiskah smysla: sbornik / Obshh. red. L.Ja. Gozmana i D.A. Leont'eva; per. s angl. i nem.. – M. : Progress, 1990. – 368 s.
4. Maslou Abraham. Motivacija i lichnost'/ Abraham Maslou; Perevod A.M. Tatlybaevoj. – Terminologicheskaja pravka V.Danchenko. – SPb. : Evrazija, 1999. – K.: PSYLIB, 2004.

N.M. Myshko. The features of the motivational-value sphere of a student-psychologist who gets the second higher education. The article analyzes foreign and native theoretical foundations of psychology understanding of the formation of motivational-value sphere of a personality. The essence of the concepts of motive, motivation, values and motivational-value sphere of the personality is characterized. It describes the main approaches to the understanding of this phenomenon in terms of psychoanalytic, behavioral, cognitive, humanistic theories and national approach. It is described the structure of motivational-value sphere of a future psychologist getting the second higher education, which includes key elements such as needs, motives, values and life purport orientations. According to this structure it was implemented and analyzed empirical study the features of the motivational-value sphere of a student-psychologist who gets the second higher education.

It is studied the correlation between primary (needs for safety and confidence in the future) and secondary (needs for affiliation and demand, respect, recognition of others and the needs of self-expression, the realization of one's potential) needs of a student-psychologist who gets the second higher education. It is analyzed the ratio of their internal motivational factors (responsibilities and job content, career, opportunity to achieve personal success) and external hygiene factors (financial motives, public recognition, collaboration in teams and relationships with management). The level of these motives development is studied. The significance of value types (hedonism, achievement, power, self-determination, and stimulation, etc.) is investigated. The indicators of life purport orientations (goals of life, the process of life, the impact of life, locus of control – I, locus of control – life and general indicator of awareness of life) are revealed. It is established the correlations according to these factors.

Key words: motive, motivation, values, the motivational-value sphere, a psychologist, the second higher education.

Received December 02, 2015

Revised December 12, 2015

Accepted January 04, 2016